Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САРДАҤА

ССКП өлөнүөк ороҕуоннаах комитетын уонна үлэһиттэр депутаттарын ороҕуоннаах Советтэрин органа
ОРГАН ОЛЕНЕКСКОГО РАЙКОМА КПСС И РАЙОННОГО СОВЕТА ДЕПУТАТОВ ТРУДЯЩИХСЯ

Тахсара 4-с сыла.
№ 68 (326)
Атырдьах ыйын 27 күнэ 1957 сыл.
ОНТУОРУННЬУК
Сыаната 10 харчы

Народ үөрэҕириитин үлэһиттэрэ! Оҕолору үөрэтии хаачыстыбатын үрдэтиҥ, оскуолалары политехнизациялыыр иһин охсуһуҥ! Эдэр көлүөнэни Советскай Ийэ дойдуну таптыыр, Ийэ дойдуга, коммунизм дьыалатыгар бэриниилээх буолар өйгө-санааҕа иитиҥ!

(1957 сыллааҕы Первэй Маайга ССКП КК Ыҥырыыларыттан).

ССКП райкомун Пленумун туһунан

Информационнай иһитиннэрии

Атырдьах ыйын 26 күнүгэр ССКП Өлөнүөк ороҕуонунаах комитетын үһүс Пленума буолла.

Пленум тэрээһин уонна XVI ороҕуоннай партийнай мунньаҕы ыҥырыы туһунан боппуруостары кэрдэ.

Пленум ССКП райкомун бастакы секретара Васильев Г. И. ороҕуон тас өттүгэр үөрэххэ барбытынан сибээстээн, кинини ССКП райкомун бюротун итиэннэ пленумун чилиэнниттэн таһаарда уонна Ноговицын А. Е. ССКП райкомун Пленумун чилиэнигэр кандидаттан чилиэнигэ таһааран пленуму толорон биэрдэ.

Пленум ССКП райкомун бастакы секретарынан таб. Веревкин П. М. уонна ССКП райкомун бюротун чилиэнинэн таб. Винокуров К.М. эбии талла.

Пленум маны сэргэ XVI ороҕуоннай партийнай мунньаҕы 1957 сыл сэтинньи ый 10 күнүгэр ыҥырарга уурда.

Биһиги ыалбытыгар

ХАС БИИРДИИ ИЙЭ КЫРСАТТАН 4,8 КЫРСА ОҔОТО

Ворошилов аатынан колхоз күөх кырса ферматын тэрийбитэ иккис сылыгар барда. Манна ферма сэбиэдиссэйинэн Егор Африканович Туприн үлэлиир.

Быйыл фермаҕа 24 ийэ кырса баарыттан 16 кырса буоһаабыта. Киниилэр барыта 116 оҕону төрөттүлэр, биллиҥ бары тыыннаахтар.

Онон бу фермаҕа хас биирдии ийэ кырсаттан 4,8 оҕо ылылыынна. Саха АССР норуотун хаһаайыстыбатын республиканскай выставкатын усулуобуйата 1957 сыллаах көрдөрүүнэн тутуһулунна.

Быйыл колхоз күөх кырса ферматыттан балай эмэ дохуоту ылыаҕа.

Ферма үлэһиттэрэ биллиҥ бэйэлэрин иннилэриҥэр ийэ кырсалар кытаабыт бириччиннэлэрин үөрэтэн чуолкайдык билэр сыруҥу туруоруналлар. Кырса аһылыгын үчүгэйдик хааччыйан, көрүүнү-истиини туһсаран биир да кырса оҕото өлбөтүн иһин барыкыахтарын, дьулуурдарын ууралар.

П. Андросов,
Анаабыр ороҕуона.

Төрөппүттэр көмөлөрө наада

(Орто оскуолатааҕы төрөппүттэр Комитеттарын председателэ таб. **Г. Г. Алексеев** этиититтэн)

Ааспыт өттүгэр төрөппүттэр оскуолаҕа көмөлөрө куһаҕан этэ. Ол курдук үгүс төрөппүттэр оннооҕор ыытыллар мунньахтарга да сылдьыбат этиллэр. Оттон сорох төрөппүттэр оҕолорун төптөрү өйгө-санааҕа иитэллэрэ кистэл буолбатах. Ити барытын түмүгэр үөрэнээччилэр дьиссиплиннэриҥ кэһиллэрэ, үөрэхтэриҥэр ситиспэт буолуулара үгүс этэ.

Ороҕуон киниҥэр олорор үгүс төрөппүттэр, оҕолоро оскуолаҕа хайдах үөрэнэлларин туһунан интэриэһиргээбэт буолаллара, оттон учууталлар өттүлэриттэн дьиэлэргэ сылдьыы быстар аҕыйах этэ.

Оскуолалар үөрэтэр-иитэр үлэлэриҥэр ороҕуоннай тэрилтэлэр өрүүтүн көмөнү оҥоруохтаахтар. Биһиги комитетпыт сорох чилиэттэрэ актыыбынайа суохтук үлэлээбиттэрин биллиэр наадалаах. Инникитин төрөппүттэр ороҕуоннай сүбэ мунньахтарын ыытары наадалааҕынан ааҕабын.

Ороҕуон тэрилтэлэрэ сибээһи быһыа суохтаахтар

(Орто оскуола завуһа таб. **И. П. Карпов** этиититтэн)

Мин быйыл орто оскуолаҕа саҥа үлэлиэҕим. Биллиҥ оскуола балаһыанньатын кытары билсэн баран, үөрэх-иитии үлэтэ куһаҕан туруктааҕын көрдүм. Орто оскуолаҕа үөрэҕи билии сыллааҕы түмүгэ баара-суоҕа 65 бырыһыан буолбута олус хомолтолоох. Маныаха биллэн турар ороҕуоннай тэрилтэлэр көмөлөрө эмиэ баар буолара наада. Оттон оскуола төрөппүттэри кытары бөҕө сибээһи тутуһуох тустаах.

Бэһэҕээ райисполком председателэ саҥа кэлбит эдэр специалистары кытары көрсүһүүгэ, ороҕуон культуратын уонна экономикатын кытары биллиһиннэрэн туран биһиги инники соруктарбытыгар тохтообута. Инникитин даҕаны ороҕуоннай тэрилтэлэр бу курдук үөрэх-иитии үлэтигэр болҕомтолорун уурар буолалларыгар баҕарабын.

Биһиги общественность бүттүүнүн көмөтүнэн эрэ ССКП XX с съезһинэн туруоруллубут ыччаты коммунистическай тыыҥҥа иитэр бочуоттаах соруктуттан олоххо киллэрэр-битин бигэтик өйдүүрбүт наадалаах.

Народ үөрэҕириитин ороҕуоннаах актива

—★—

Атырдьах ыйын 23 күнүгэр Өлөнүөккэ народ үөрэҕириитин ороҕуоннаах активын мунньаҕа буолан ааста. Мунньахха ороҕуон советскай-партийнай уонна народ үөрэҕириитин үлэһиттэрэ-барыта 27 киһи кыттыыны ылылар.

Актив „ороҕуон оскуолаларыгар политехническай үөрэхтээһин туругун уонна инники соруктарын туһунан“ ССКП райкомун секретара таб. И. И. Корякин дакылаатын дьүүллэстэ.

Дакылааты дьүүллэһиигэ 16 киһи тыл эттэ. Бүгүн биһиги актив сорох кыттыылаахтарын этиилэрин кылгастык бэчээттиибит.

—★—

Коллектив эйэлээх буолуохтаах

(Кирбэй начаалынай оскуолатын учуутала таб. **А. С. Карабаева** этиититтэн)

Дакылаатка уонна кэпсэтиһиигэ этиллибитин курдук оскуолалар үлэлэриҥэр итэҕэстэр элбэхтэр. Ол иннитгэн үөрэх маҥнайгы күнүттэн итэҕэстэри туоратыыга кытаанахтык ылсыһыах тустаахпыт.

Биһиги ортобутугар ыарахаттартан толлор учууталлар суох буолбатахтар. Ол иннитгэн үөрэх дьылын саҕалыах иннинэ учууталлар бэйэлэрин иитэриҥэр бөҕө коллективы тэрийиэх тустаахтар. Учуутал ханнык баҕарар үлэтэ иитэр өрүттээх уонна сыаллаах буолуохтаах.

Эйэлээх үчүгэй коллективы тэрийэн баран, маныаха төрөппүттэр активтарын тардыахха наада. Ордук эдэр учууталлар, оҕону первэй кылааска хайдах иитэртэн кини инники үөрэҕэ тутулуктааҕын бигэтик өйдүөх тустаахтар.

Дьиссиплиннэ үчүгэй, коллектив эйэлээх буоллаҕына үөрэҕи билии да үрдүк буоларын — учууталлар умнуо суохтаахпыт.

Методкабинет көмөтүн күүтэбит

(Дьэлиндэ начаалынай оскуолатын сэбиэдиссэйэ таб. **М. А. Кокорина** этиититтэн)

Биһиги оскуолабытыгар политехническай үөрэхтээһин ыытыллыбыта үһүс сыла буолла. Бастакы сылбытыгар элбэх ыарахаттары уонна күүмэҕэйдэри көрсүбүппүт. Быһатын эттэххэ туттарга сөптөөх ханнык да инструменнарбыт суохтар этиллэр.

Кэннэки сылларга колхоз көмөтүнэн оскуолаҕа столярнай инструменнары булуннубут. Ол да үрдүнэн сорох туттар сэптэрбитин биирдии дьоннортон уларсан ылар буоламмыт элбэх күүмэҕэйдэри көрсөбүт.

Начаалынай оскуола учуутallара столярнай инструменнарынан туттары үксүгэр бэйэ. эрэ даҕаны сатаабаттар.

Биллиҥ аналлаах хоспут суох буолан мастерскойпут кылаас иһигэр баар. Колхозка электричество суох буолан элбэхтик эрэйи көрөбүт.

Инникитин биһиэхэ илии уруогун ыытыыга методкабинет сөптөөх көмөнү уонна хонтуруолу олохтуура күүтүллэр.

Колхозтар көмөлөрө быһаарар суолталаах

(Райсовет тутууга отделын сэбиэдиссэйэ таб. **А. А. Христофоров** этиититтэн)

Оскуолалар политехническай үөрэхтээһини олоххо киллэриилэриҥэр колхозтар сыаналаах көмөлөрө быһаарар суолталаах. Хомойуох иһин ороҕуон кэккэ колхозтара оскуолалар үлэлэриҥэр өрүүтүн көмөлөһөр буолбатахтар.

Быйыл орто оскуолаҕа эбии тутуу ыытыллара колхозтар киһини биэрбэккэлэр тохтоон турар. Сорох колхозтар оскуолаҕа оттук маһы бэлэмнээһиҥҥэ улахан сыылбатыйыыны таһааралар.

Орто оскуоланы оттук маһынан хааччыйыахтаах Сталин аатынан уонна «Победа» колхозтар, баччаанҥа диэри төһө маһы бэлэмнээбиттэрин туһунан бэйэлэрэ даҕаны биллэттэр.

Инникитин оскуолалары оттук маһынан, туттар инструменнарынан о.д.а. хааччыйыыга колхозтар правленнелара сыаналаах көмөлөрү оҥоруохтара диэн эрэнилляр.

Үлэ уруогар болҕомтону ууруохха

(ЫБСЛКС райкомун школьнай үлэҕэ отделын сэбиэдиссэйэ таб. **А. Н. Ильина** этиититтэн)

Биллиҥ хас биирдии оскуолаҕа политехническай үөрэхтээһиҥ киэҥник сайыннарыы соруга туруоруллар. Ол эрээри ороҕуон үгүс оскуолаларыгар учебнай мастарыскыайдар суохтара улахан мэһэйинэн буолла.

Оскуолаларга мастарыскыайга аналлаах хостор суохтар, баар да буоллахтарына инструменнара тиийбэттэр. Холобур, үлэ уруогун ыытарга тутатына наадалаах фанера, хантаһын, бруску уонна таба таҥаһа о.д.а. суох буолан учууталлар үгүс эрэйи көрөллөр. Маныаха олохтоох партийнай уонна комсомольскай тэрилтэлэр быһаччы көмөлөрө суох буолара.

Үөрэнээччилэр физическай үлэҕэ кыттыылара кэннэкиэн кэҥээн эрэр. Быйыл сайын үс колхозка оҕолор производственнай бригээдэлэрэ тэриллиннэ. Бу үчүгэй саҕалааһыны колхозтар салайаачылара сатаан тэрийбэтиллэр. Ол курдук киниилэр оҕолору саастарынан көрөн, сөптөөх үлэлэриҥэр туһаныыны кыайан олохтообутулар.

Оскуолалар саҥа үөрэх дьылыгар үлэ уруогар улахан болҕомтолорун ууралларга эрэйиллэр.

Экономика боппуруостарын үөрэтиэххэ

(Сухаана начаалынай оскуолатын учуутала таб. **А.А. Кондратьев** этиититтэн)

Политехническай үөрэхтээһин оҕолору коммунистическай тыыҥҥа иитиҥэ биир боччумнаах миэстэни ылар. Биһиги эдэр учууталлар ороҕуон хаһаайыстыбатын сүүн салааларынан буолар таба иитиитин уонна түүлээх буолдун кыайан билбэппит. Ити биһиги үлэбитигэр элбэх күүмэҕэйдэри үөскэтэр. Ол иннитгэн учууталларга анаан ороҕуон экономикатын сорох боппуруостарыгар уонна үлэ уруогар аналлаах семинардары тэрийэр наадалаах.

Биһиги учууталлар ороҕуон экономикатын бэйэбитиэн үөрэтэр буоларбыт уонна ону практическай үлэбитигэр спбээстиирбит туһалаах буолуо этэ. Таба иитиитин уонна булт боппуруостарын үөрэнээччилэргэ сатаан биллиннэрэр буоллахха, биһиги үлэбитигэр улахан көмөнү бэриэҕэ.

Зверевод сүбэлэрэ

Саҕыл лиистигин таҕаарыыга сугуну хайдах туттуохха сөбүй?

Саҕыл лиистигин таҕаарыыга тетрохлорэтилен, ариколин уо.д.а. эмтэр туттуллаллар. Ол гынан баран лиистиги эминэн таҕаарыыны ветврач эбэтэр ветфельдшер эрэ оҥорор кыахтаах. Онон ветеринарнай үлэһит эбэтэр эми суоҕунан саҕыл лиистигин таҕаарыы сорох сирдэргэ букатын да ыытыллыбат.

Лиистиги таҕаарарга наадыйыы улахан. Үгүс саҕыллар лиистиннэн ыалдьаллар. Лиистиктээх саҕыллар хаҕан да үчүгэйдик тунсубаттар. Өскөтө тыҥы саҕыл лиистиктээх буоллаҕына, үксүгэр кытарыыр, оттон атыыр саҕыл —сабымтыата суох буолар. Дьэ ол иһин лиистиги таҕаарыы кыылы ситэччилэр болҕомтолорун кинигэр куруутун туруох тустаах.

Арҕаа уобаластар саҕылы ситэччилэрин уонна ветеринарнай үлэһиттэрин чичийиилэринэн саҕылга сугуну сиэтин лиистиги таҕаарыыга үчүгэй средство буолара көҥүннэ.

Сугуну сиэттэххэ хаптаҕай да бөкүнүк да лиистиктэр үчүгэйдик тахсаллар. Итиннэхэ саҕыл ыалдьыбат, аҥаарыйбат даҕаны.

Лиистиги таҕаарарга бөдөҥ саҕылга күҥнэ 150 гр, 1,5—2 ыйдаах оҕо саҕылга—50 гр, 2—3 ыйдаахха—75 гр, 3—5 ыйдаахха—100 гр, 5 ыйыттан үөһэ саастаах саҕыл оҕолоругар бөдөҥ саҕылга бэриллэр кээмэйинэн сугуну атын аһылыктары кытта холбуу бэриллэр. Аналлаах дозаны хас аһылык ахсын, иккитэ эбэтэр үстэ бэриллэр.

Лиистиги таҕаарарга өскөтө аналлаах клеткалар суох буоллахтарына, лиистиги таҕаарар биримэҕэ клеткалары ордук кичэллээхтик ыраастаныылыахтаах уонна лиистиктээх сааҕы уматан эбэтэр дириҥник көмөн суох оҥоруллуох тустаах.

Сугун лиистиги таҕаарарга үчүгэй средство буоларын аах аан, «А», «С» витаминнарынан баай буолан, кыһыл атахтаах, мөлтөх оҕолор төрөөһүнэрэ суох буолар.

Саҕылы сугунуттан аһатыы лиистиги бэйэ күүһүнэн таҕаарарга кыаҕы биэрэр, ыарахан, сыаналаах эмтэри атыылаһартан уонна ветеринарнай үлэһити наадыйдах аайытын көрдүүртэн быыһыыр.

Кырса лиистигин эмиэ итинник ньыманан таҕаарыахха сөп.

Сугун саҕыл аһылыгар уонна лиистиги таҕаарыыга улахан суолталааҕын болҕомтоҕо ылан, кыһыҥы уонна саастыы ыйдарга аһатарга анаан сугуну элбэхтик соҕотуоҥкалаах ыытыллыах тустаах.

Хомуллубут сугуну мас, туос, таас уонна бүтүн лаахтаах эмалированнай иһиттэргэ кутан, тымныы сиргэ уурулуох тустаах. Сугуну түүнүгүрбэтин наадатыгар, иһити толору кутан баран, ол үрдүнэн кумах саахары бүрүйэ кутуллар уонна үчүгэйдик хаппахтаныллар.

С. Ушницкай,
Кыыл ситиитин республикатааҕы госпемрассадникгын директора.

Дьэлиндэттэн сонуннар

Сталин аатынан колхозка быйыл сайын саҥа дьааһыла аһылынна. Дьааһыла дьиэтигэр саҥа оһох оҥоһуллан, муостата кыраскаланан буый бастакы күнүттэн 18 оҕолоох аһылынна. Дьааһыла сэбиэдиссэйинэн комсомолка Т. Матвеева үлэлиир.

* * *

Дьэлиндэ бөһүөлэгэр билигин колхозтаахтар олорор иккки саҥа дьиэлэрэ оҥоһуллан бүттэ. Маны сэргэ саҕылы ситэччилэргэ аналлаах биир уонсай дьиэ тутулунна.

Пачаалынай оскуола өрөмүөнэ толору ыытыллан кэмигэр бүтэриллэрэ ситиһилиннэ. Оскуолаҕа төрөппүттэр күүстэринэн билигин ампаар оҥоһуута бүтэн эрэр.

Н. Егоров.

Табаарыс Мао Цзэ-дун революционнай үлэтин туһунан кинигэ

ПЕКИН, атырдьах ыйын 20 күнэ. (ССТА). «Чжунгоцинняньчубаньшэ» диэн ыччат издательствота «Табаарыс Мао Цзэ-дун революционнай үлэтин маҥнайгы кэмэ» диэн Ли Жуя кинигэтин бэчээттээн таҕаарда.

Табаарыс Мао Цзэ-дун революционнай үлэтэ саҕаланыытын кытта аҕааччылары билиһиннэрэр бу бастакы кинигэ буолар. Бу кинигэҕэ Мао Цзэ-дун оскуолаҕа үөрэнэр сылларын туһунан, кини революционнай үлэтэ саҕаланыытын кытта кэпсэнэр, кини биргэ охсуспут табаарыстарын кытта суруйсуута баар; ити суруйсуу кини 1920 сыллаахха марксизмы үөрэтэр обществоны тэрийбит, Хунаҥга бааһынай хамсааһынын салайбыт, «Китай обществотын кылаастарын туһунан» диэн бастакы үлэлэриттэн биирдэстэрин суруйбут уонна да атын кэмнэрэ сырдатыллаллар.

Улуу Октябрь 40 сыла туолуутун көрсө

ТИРАНА, атырдьах ыйын 20 күнэ. (ССТА). Улуу Октябрьскай социалистическай революция 40 сыла туолуутугар ҮАП КК иһинээҕи Үлэ Албаниятааҕы партиятын историятын института уонна государственнай издательство В. И. Ленин сочиненнеларын 1-кы уонна 33-с томнарын бэчээттээн таҕаардылар, атын хас да томнары бэчээккэ бэлэмнээтилэр, ону тэҥинэн Октябрьдааҕы событиелар, советскай дойду коммунистическай тутуутун тустарынан кэпсиир элбэх кинигэлэр бэчээккэ бэлэмнэннилэр.

Кинигэни таҕаарыыга Октябрьга уонна ССРС норуоттарын эйэлээх айар үлэлэригэр анаммыт советскай уус-уран айымныларга улахан миэстэ бэриллэр.

Сэтиннэн 7 күнүгэр советскай суруйааччылар 30-тан тахса кинигэлэрэ 126 тыһыынча экземпляр уонсай тираһынан таҕаарыллыахтара.

Египет нэһилиэнньэтин бары бүттүүн перепиһин туһунан барыллааһын түмүк

КАИР, (ССТА). «Аль-Ахрам» хаһыат Египетка быйыл ыытыллыбыт нэһилиэнньэ бары бүттүүн перепиһин барыллааһын даннайын бэчээттээтэ.

Бу перепиһинэн буоллаҕына Египет нэһилиэнньэтэ 22.840 тыһыынча киһи буолла. Каирга 2.891 тыһыынча киһи, Александриеҕа 1.290 тыһыынча киһи олорор.

Литературнай муннук

Петр Павлов

Мин баҕам

I

Остуоруйа киһитиннии,—арыт
Ондол халлааҥҥа көтүөхпүн,
Күн көмүс сарыалларын
Куулга хаалаан түһүөхпүн,
Уонна хоту дойдубар,
Сарпа кыымын ыһыахтын,—
Санаам олус баҕарар.

II

Хоту дойдум ньууругар
Хампа күөҕү тардыахпын,
Хайдах сатаан туойабын
Халлаан көмүс сарыалын?!!

III

Дьон дуунатыгар сайа киирэр,
Сөрүүн дьүүктэ уутуйуу
Сүрдээх ыраас, ып-ыраас
Сүрэх, саная астынар
Алмаз курдук хытаатах
Айымныылаах буолуоҕуй!

Аким Кондратьев

Мин хоһоон суруйабын

Мин
хоһоон
суруйабын,
Олох
бүгүҥүтүн
хоһуйан,
Мин
хоһоммун
айабын
Сарсыҥҥы
олоҕу
ойуулаан.
Мин
хоһоон
суруйабын,
Үлэ
ньиргиэрин
хомуйан,
Мин
хоһоммун
чочуйабын
Кыайыы
уоттаах
тааһынан.
Мин
поэт
буолбатахпын,
Парпас
хайатын
дабайбаппын;
Олохху
олук
үктэһэр
Агитатор буолабын.

Пионердар

Кыһыл хаалтыстар тэтэрэн,
Эдэр түөстэри симиллэр.
Кыыһар былаах тэлээрэн
Эрэллээх аартыгы тэлэйэр.
Пһэллэр эрдээх сурэхтэр
Эрчимнээх хардыынан үктэнэн,
Комсомол убайы үтүктэн
Хорсуҥҥа үөрэммит эрэттэр.
Барабаан дарбаана сатаран,
Пионердар күүстэрин туоһулуур.
Горн чуордук чугдааран,
Ыҥырар ырыаны кынаттыыр.
Пионердар бараллар үлэҕэ
Дойдуга туһаны оҥоро.
Партия биэрбит эрэлин
Пионердыы чистээхтик толоро.

1957 с. Сухаана.

Редактор М. Л. БАЙШЕВ

РЕДАКЦИЯ АДЫРЫҺА: Саха АССР, Өлөнүөк оройуона. Редакцияҕа киирэр сурукка араспааннаны, ааты, аҕа аатын толору суруллуохтаах.

Заказ № 326 Оленекская районная типография. Тираж 400.